

AMFIBIEËN IN DE ACHTERHOEK

DE BOOMKIKKER

VALA

SAMEN WERKEN AAN EEN OPTIMAAL LANDSCHAP

BOOMKIKKER

De Achterhoek is voor de boomkikker momenteel het belangrijkste gebied in Nederland. In de jaren 80 van de vorige eeuw dreigde de boomkikker volledig uit Nederland te verdwijnen. In de Achterhoek daarentegen kwam deze kikker toen nog op een relatief groot aantal locaties in kleine aantallen voor.

Door herstel en aanleg van leefgebieden via onder andere agrarisch natuurbeheer is het aantal boomkikkers ongeveer vertienvoudigd. De gemiddelde levensverwachting van een boomkikker na de eerste overwintering is 3 tot 5 jaar. Als in een leefgebied succesvolle voortplanting enkele jaren uitblijft betekent dit vaak het einde van een lokale populatie. Voor de toekomst blijft het dus belangrijk samen te werken aan een optimale leefomgeving voor de boomkikker in de Achterhoek.

■ OVERZICHT VERSPREIDING
BOOMKIKKER IN DE ACHTERHOEK
2010-2017

DE BOOMKIKKER HERKENNEN

KLEUR

Grasgroen met een donkere zijstreep op de flanken tussen groene bovenzijde en lichte onderzijde

LENGTE

Maximaal 5 centimeter groot

JONGE KIKKER

Tijdelijk goudkleurig bij langdurig in de zon

MANNETJES

Grote kwaakblaas onder de kin, te zien tijdens het kwaken

POTEN

Hechtschijfjes aan het einde van vingers en tenen, waardoor hij goed kan klimmen

De boomkikker valt op door zijn grasgroene kleur

DE OPTIMALE LEEFOMGEVING

De boomkikker houdt van een kleinschalig, halfopen cultuurlandschap met hak-houtwallen, struweelranden, ruige bermen en slootkanten. In de zomerperiode zit de boomkikker overdag bij voorkeur op planten, vaak bramen, die op een zonnige en beschutte plek staan. In deze omgeving zijn poelen aanwezig voor de voortplanting. Deze voortplantingswateren zijn groter dan 300 m² en zijn zonnig gelegen. De poel heeft niet te veel drijvende waterplanten en is ondiep, zodat die in droge zomers droogvalt, waardoor de poel vrij van vis blijft.

Een optimale overgang tussen het voortplantingswater en de landbiotoop bestaat uit hooiland. De zonnende kikkers zitten meestal op een hoogte tussen de 50 en 200 centimeter.

Vaak ligt de overwinteringsplek enkele meters van de zomerlandbiotoop. Bosjes en houtwallen waarin veel dood hout ligt bieden goede overwinteringsmogelijkheden.

WAAR EN WANNEER KOM JE DE BOOMKIKKER IN H

APRIL – JUNI

Vanaf april trekken de mannetjes vanuit hun overwinteringsplek naar het water en gaan daar na zonsondergang zeer luid roepen.

Boomkikkerkoren zijn vaak op meer dan een kilometer afstand te horen. Tot juni blijven mannetjes roepen.

De vrouwtjes trekken ongeveer 2 weken na de mannetjes richting de voortplantingswateren, paren hier en zetten enkele kleine eiklompjes af in deze periode.

Onder warme omstandigheden ontwikkelen de eitjes zich in enkele dagen tot larven. In een warm voorjaar kunnen deze zich binnen 6 weken ontwikkelen tot jonge boomkikkers.

ET JAAR TEGEN?

JULI – SEPTEMBER

Boomkikkers treffen we in de periode april – september overdag vaak zonnend op beschutte, zonnig gelegen overgangen van lage naar hoge vegetatie, vaak in bosranden, struwelen of houtwallen.

OKTOBER – MAART

Boomkikkers gaan vanaf eind september tot in maart in winterrust.

Ze overwinteren op het land op vorstvrije plekken onder de grond, vooral in bosjes en houtwallen. De voorkeur gaat uit naar bosjes en houtwallen waarin veel dood hout ligt.

ALS GRONDGEBRUIKER KUN JE DE LEEFOMGEVING

UITBREIDEN VAN LEEFOMGEVING

► Neem deel aan agrarisch natuurbeheer en laat bijvoorbeeld een poel aanleggen of zorg voor meer variatie aan kruiden, struiken en bomen in het landschap.

VOEDSEL

► Creëer een omgeving waarin de boomkikker voldoende voedsel kan vinden, in de vorm van insecten, door voor een gevarieerd landschap te zorgen.

**Grote ondiepe poelen zonder vis zijn
essentieel voor boomkikkers**

VOOR DE BOOMKIKKER AANTREKKELIJKER MAKEN

VERBETEREN LEEFOMGEVING

- ▶ Zorg voor een optimale zoombegroeiing en hoogteverschillen in vegetatie. Kikkers zonnen namelijk graag in braamstruiken en meerjarige kruiden.
- ▶ Verbeter de overgang tussen de verschillende gebieden. Laat bij snoei- en zaagwerkzaamheden een deel van het hout liggen, zodat de boomkikker hier kan overwinteren.
- ▶ Houd rekening met de aanwezigheid van jonge boomkikkers in juni en juli. Maai niet of pas extensieve begrazing toe in deze periode. Hierdoor nemen de overlevingskansen van de jonge boomkikkers toe.

WERKZAAMHEDEN RONDOM POEL

- ▶ Verwijder regelmatig houtopslag, zoals struiken, rondom de poel, zodat het voortplantingswater volledig in de zon blijft liggen.
- ▶ Zorg voor grote, ondiepe poelen die in droge zomers droogvallen. In het jaar na droogvallen neemt het aantal predatoren van eitjes en larven in het water flink af, waardoor de kans op een goede voortplanting toeneemt.
- ▶ Schoon de poelen eens in de paar jaar met een kraan op. Voorkom zo dat deze poelen voor meer dan de helft dicht groeien met moerasvegetatie.

WAT DOET DE VALA VOOR AMFIBIEËN?

Als agrarisch collectief willen we de leefomgeving van de boomkikker verbeteren. In samenwerking met grondeigenaren herstellen we landschapselementen en poelen en leggen nieuwe aan. We zorgen voor periodiek onderhoud en we stimuleren meer variatie aan kruiden en structuur in de agrarische percelen. Ons doel is het herstellen en behouden van het kleinschalige cultuurlandschap in de Achterhoek met de bijbehorende flora en fauna.

COLOFON

Uitgave van Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek (VALA), februari 2019

E-mail: info@de-vala.nl

Website: www.de-vala.nl

Tekst: VALA, Jan Stronks, Monique Nieuwenhuis

Eindredactie: Nieuw & CO, Monique Nieuwenhuis

Foto's: Jan Stronks e.a.

Vormgeving: Designimals, Laura Hondshorst

Neem snel een kijkje op
www.de-vala.nl

De Vereniging Agrarisch Landschap Achterhoek (VALA) is een samenwerkingsverband van de zes agrarische natuurverenigingen in de Achterhoek.